

ШУХМАНН В.А.
Студент КЕПІТ ТНЕУ

ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ

Сучасні світові економічні тенденції спрямовані на популяризацію ощадливого та розумного споживання, використання безпечних джерел енергії, повторне використання ресурсів, занепад консюмеризму. Фахівці Trendwatching.com стверджують, що екологічний вектор залишиться пріоритетним у світовій практиці, проте у 2019 році боротьба за чистіше довкілля набере ще більших обертів. А це означає, що споживачі надаватимуть перевагу тим продуктам й такому досвіду, що створені або трансформовані для мінімізації шкідливого впливу на природу – або навіть чинять на неї позитивний вплив [5]. Світова практика відмови від пластику поширюється і на території України, тому все актуальнішим стає необхідність впевненості в інформації про екологічну діяльність. Популяризація екологічності, яка раніше асоціювалась переважно з продуктами, у сучасних вимірах переноситься й на споживацький досвід. Для іноземних партнерів також виникає необхідність бути впевненими у добросовісності партнерів щодо захисту навколишнього середовища. Саме екологічний аудит має на меті дослідити діяльність підприємства щодо навколишнього середовища.

Стимулювання збереження навколишнього середовища у світовій практиці відбувається не тільки механізмом дії спеціальних природоохоронних законів, але і проникає у дотичні сфери. Важливо зазначити, що у окремих випадках вже зараз неможливо отримати кредит у закордонних банках без проходження процедури екологічного аудиту і сертифікації продукції. У переважній більшості усі світові банки, а останніми роками вже й деякі українські, розглядають питання про кредитування тільки після проведення екологічного аудиту.

У практичній реалізації екологічного аудиту існує невизначеність, адже, з одного боку, необхідно отримати підтвердження понесених витрат, що по суті стосується аудиту бухгалтерських записів, та оцінити достатність, ефективність та, можливо, отримати рекомендації щодо покращення природоохоронної діяльності.

Відповідно до Закону України "Про екологічний аудит" екологічний аудит — це «документально оформлений системний

незалежний процес оцінювання об'єкта екологічного аудиту, що включає збирання і об'єктивне оцінювання доказів для встановлення відповідності визначених видів діяльності, заходів, умов, системи екологічного управління та інформації з цих питань вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту» [3].

Таке тлумачення відображає дослідження природоохоронної діяльності, проте практично аудитор вивчає витрати понесені на її реалізацію. Тому вітчизняні науковці Н. І. Дорош та Д. К. Малиновська запропонували основи проведеного дослідження об'єднати екологічний та фінансовий аудит в одне поняття фінансово-екологічний аудит для відображення комплексного підходу до підтвердження економічних показників природоохоронної діяльності (рис. 1).

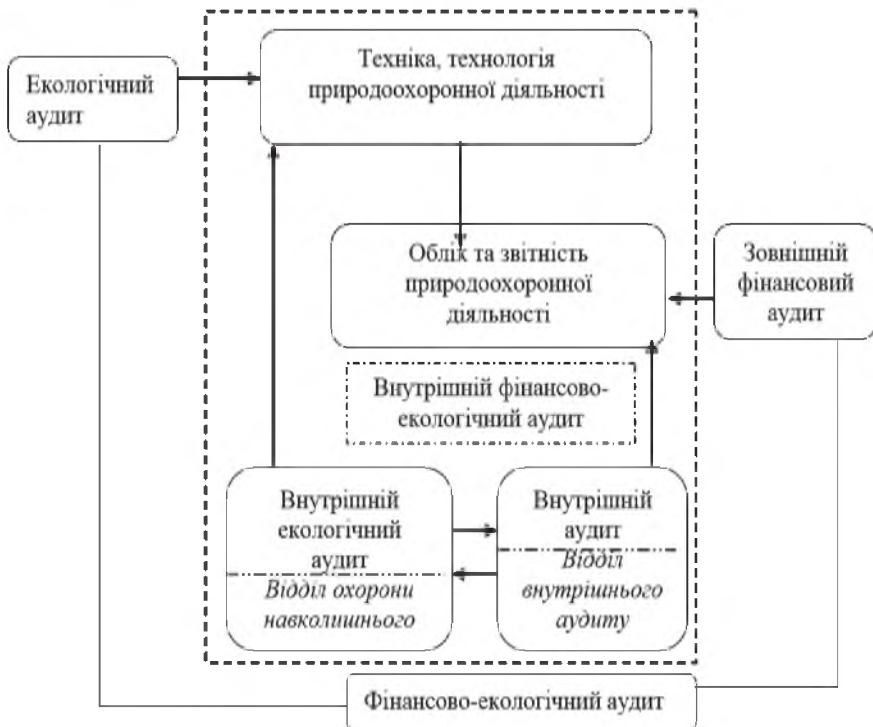

Рис. 1. Порівняльна характеристика екологічного, фінансового та фінансово-екологічного аудиту [1]

Фінансово-екологічний аудит — документовано оформлений

процес оцінювання об'єкта аудиту щодо дотримання законодавства про охорону навколишнього природного середовища, системи екологічного управління, перевірки даних, що відображені в бухгалтерському обліку, фінансовій та нефінансовій звітності підприємства, який проводиться спільно аудитором та екологічним аудитором для аналізу, порівняння фінансових та екологічних показників підприємства.

Отже, враховуючи важливість ведення природоохоронної діяльності підприємствами, фінансово-екологічний аудит є сучасним інструментом ефективного управління підприємством. Проведення аудиту доцільно за визначеними етапами: аудит засновницьких документів, аудит системи екологічного менеджменту, екологічний аудит, аудит обліку природоохоронної діяльності, фінансової та соціальної звітності, розробка рекомендацій. Аудит має бути доцільним, раціональним та ефективним. Підвищення ефективності екологічної діяльності може відбутися шляхом врахування ризиків забруднення навколишнього середовища і їх мінімізації, залучення широкомасштабних екологічних компаній та процедурами аудиту, які контролюватимуть та стимулюватимуть підприємства дотримуватись природоохоронних заходів.

Література:

1. Дорош Н. І. Фінансово-екологічний аудит: сутність та методичні засади / Н. І. Дорош // Агросвіт. - 2016. - № 22. - С. 8-13.
2. Закон України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
3. Закон України «Про екологічний аудит» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/186215>
4. Петлюк Ю. С. Юридична відповідальність за порушення законодавства про екологічний аудит / Ю. С. Петлюк // Публічне право. - 2017. - № 4. - С. 186-191.
5. Тренди-2019: свідомо екологічність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://open.kmbs.ua/trends-2019-go-green>